

DOI <https://doi.org/10.51647/kelm.2021.2.1.19>

TERMINY TŁUMACZENIOWE W PRACACH M. RYLSKIEGO PRZEZ PRYZMAT POLEMIKI ZE SZKOŁĄ A. FEDOROWA

Iryna Kulish

*aspirantka Katedry Teorii i Praktyki Tłumaczenia z Języka Angielskiego
Kijowskiego Uniwersytetu Narodowego imienia Tarasa Szewczenki (Kijów, Ukraina)*

ORCID ID: 0000-0002-9377-996X

e-mail: irynavkulish@gmail.com

Adnotacja. W artykule przeanalizowano analizę używania terminów „adekwatność”, „wierność”, „dokładność”, „równoważność”, „zgodność” i ich form morfologicznych w dziedzictwie M. Rylskiego na tle polemiki M. Rylskiego jako przedstawiciela literaturoznawczej teorii tłumaczenia artystycznego z A. Fedorowem jako przedstawicielem językowego podejścia do tłumaczenia w odniesieniu do badanych terminów. Badanie zostało przeprowadzone w ramach deskryptywnego meta-tłumaczenia poprzez podejścia retrospektywnie diachroniczne i synchroniczne. Podkreślono powstanie podanych terminów w ukraińskiej myśli tłumaczeniowej w okresie od końca 1920 do 1950 roku, ich dalszą ewolucję, a także ustalono priorytet niektórych terminów w indywidualnym języku naukowym M. Rylskiego. Przeanalizowano czynniki wpływające na kształtowanie się koncepcji M. Rylskiego jako neoklasyka i autora teorii tłumaczenia artystycznego z blisko spokrewnionych języków w pewnych warunkach historycznych. Zbadano główne cechy wykorzystania terminów przez M. Rylskiego, wypełnienie i zawartość jednostek autorskiego systemu terminowego i koncepcji M. Rylskiego – tłumacza, wyjaśniono odcienie znaczenia powyższych terminów u M. Rylskiego.

Słowa kluczowe: „dokładność”, „wierność”, „równość”, „adekwatność”, teoria przekładu artystycznego, koncepcja autorska.

TRANSLATION STUDIES TERMS IN M. RYLSKY'S WORKS THROUGH THE PRISM OF CONTROVERSY WITH A. FEDOROV'S SCHOOL

Iryna Kulish

*Postgraduate Student at the Department of Theory and Practice of Translation from English
Taras Shevchenko National University of Kyiv (Kyiv, Ukraine)*

ORCID ID: 0000-0002-9377-996X

e-mail: irynavkulish@gmail.com

Abstract. Through retrospective-diachronic and synchronic approaches within descriptive meta-translation studies the article explores usage peculiarities of translation studies terms such as “adequacy”, “fidelity”, “accuracy”, “equivalence”, “compliance” as well as their morphological forms in M. Rylsky's works dedicated to the literary translation theory amid polemics over the given terms between M. Rylsky as a representative of the literary theory of translation and A. Fedorov as a representative of the linguistic approach to translation. Research has been carried out into further evolvement of these terms in the Ukrainian translation thought in the late 1920s until the 50s as well as into priority given to certain terms in M. Rylsky's individual scientific language. Factors influencing formation of M. Rylsky's conceptual sphere as a neo-classicist and the author of the theory of literary translation from closely related languages have been brought to the fore. There is an analysis into the main features of M. Rylsky's terminological usage, the scope and content of the units from the author's terminological system and the system of concepts of M. Rylsky as a translation studies theorist, as well as detailing the shades of meaning for the given terms used by M. Rylsky.

Key words: “adequacy”, “fidelity”, “accuracy”, “equivalence”, “compliance”, literary translation theory, author's conceptual sphere.

ПЕРЕКЛАДОЗНАВЧІ ТЕРМІНИ У ПРАЦЯХ М. РИЛЬСЬКОГО КРИЗЬ ПРИЗМУ ПОЛЕМІКИ ЗІ ШКОЛОЮ А. ФЕДОРОВА

Ірина Куліш

*аспірантка кафедри теорії і практики перекладу з англійської
Київського національного університету імені Тараса Шевченка (Київ, Україна)*

ORCID ID: 0000-0002-9377-996X

e-mail: irynavkulish@gmail.com

Анотація. У статті проведено аналіз особливостей вживання перекладознавчих термінів «адекватність», «вірність», «точність», «еквівалентність», «відповідність» та їх морфологічних форм у перекладознавчому доробку М. Рильського на тлі polemiki М. Рильського як представника літературознавчої теорії художнього

перекладу з А. Федоровим як представником лінгвістичного підходу до перекладу щодо досліджуваних термінів. Дослідження виконано в межах дескриптивного мета-перекладознавства через ретроспективно-діахронічний та синхронічний підходи. Висвітлено становлення наведених термінів в українській перекладознавчій думці в період від кінця 1920-х до 1950-х рр., їх подальшу еволюцію, а також визначено пріоритетність тих чи інших термінів в індивідуальній науковій мові М. Рильського. Проаналізовано фактори впливу на формування концептосфери М. Рильського як неокласика та автора теорії художнього перекладу з близькоспоріднених мов за певних історичних умов. Досліджено основні риси терміновживання у М. Рильського, наповнення та зміст одиниць авторської терміносистеми і концептосфери М. Рильського-перекладознавця, уточнено відтінки значення вищенаведених термінів у М. Рильського.

Ключові слова: «точність», «вірність», «рівноцінність», «адекватність», теорія художнього перекладу, авторська концептосфера.

Вступ. Відомо, що самостійність будь-якої галузі знань насамперед залежить від методів пізнання, до яких вона звертається. Для теорії і практики перекладу поняття методу також є ключовим. Методологія перекладознавства послідовно утверджується як провідна його галузь, а методологічний апарат постійно оновлюється та впорядковується.

З боку вітчизняних фахівців питанням концептуалізації та актуалізації методів приділяється недостатньо відповідної уваги. Брак упорядкованих знань із методології спричиняє суттєві помилки в перекладах. Невизначеність центральних перекладознавчих термінів перешкоджає становленню цілісної української терміносистеми перекладознавства.

Мета статті – дослідити особливості вживання перекладознавчих термінів «адекватність», «вірність», «точність», «еквівалентність», «відповідність» в авторській терміносистемі М. Рильського та визначити контекстуальний зміст та відтінки, які надавав цим термінам перекладознавець.

Основна частина. Завданнями, які слід виконати для досягнення поставленої мети, є: визначити передумови розвитку авторської терміносистеми М. Рильського; окреслити особливості формування авторської перекладацької стратегії М. Рильського; визначити особливості літературознавчого підходу до художнього перекладу порівняно з лінгвістичним; проаналізувати авторську терміносистему М. Рильського як модель науки, яка не є випадковою і має внутрішню зв'язність, та встановити реальне контекстуальне наповнення досліджуваних термінів в індивідуальній науковій мові М. Рильського.

Матеріал і методи досліджень. Наше дослідження є комплексним, спирається на ретроспективно-діахронічний та синхронічний підходи, виконане в межах дескриптивного мета-перекладознавства і є спробою системного опису використання вказаних термінів М. Рильським у взаємозв'язках з іншими термінами як елементами особливої цілісної системи терміновживання, побудованої перекладознавцем як творцем українськомовного перекладознавчого дискурсу. Проведено компаративно-контекстуальне вивчення смислового змісту досліджуваних термінів у терміносистемі М. Рильського та інтертекстуально-системний аналіз їх використання у певних значеннях, текстах і контекстах. На цій основі закладено підґрунтя для подальшого переосмислення деяких стандартних визначень низки термінів.

Результати та їх обговорення. М. Рильський разом з іншими видатними постатями періоду обмежуючого, нищівного для митців, гнітючого «соціалістичного реалізму» М. Лукашем, Г. Кочуром, М. Хомичевським, який працював під псевдонімом Борис Тен, став одним із фундаторів української школи перекладознавства.

Велика кількість перекладів та перекладознавчих праць М. Рильського були створені в період тотального контролю над мистецтвом, який збіднював творчі пошуки митців, адже переклади правилися до невпізнаності редакторами, проходили через жорстку вимушену та неминучу самоцензуру, видавалися анонімно або підписувалися чужими іменами.

Необхідно пам'ятати, що якщо на початку 1920-х років твори репресованих митців ще могли виходити друком, то на початку 1930-х років вирок для них автоматично означав заборону друку усіх творів та/або перекладів цього автора. 1947 року М. Рильського звинуватили в націоналізмі, і він, як і інші перекладачі того часу, змушений був писати свої перекладознавчі праці, критичні матеріали, переклади та твори так званою «сезоповою мовою». М. Рильський як перекладач, перекладознавець та поет не міг говорити відверто, називати імена своїх репресованих колег по цеху, відстоювати національні інтереси українського художнього слова (Коломієць, 2015: 15). Однак незважаючи на нищівні процеси, спрямовані на українських літературних діячів, перекладознавчі праці М. Рильського як учня славетного та невтомного радника М. Зерова стали своєрідним містком між надбаннями 1920-х – 30-х рр. та періодом 1940-х – 60-х рр. Переклади та перекладознавчі праці М. Рильського є одним з важливих інструментів розширення стилістики й виражальних можливостей української мови, через які перекладач плекав вишукану «європеїзовану» українську мову, адже, за М. Рильським, «де підупадає культура слова, мусить підупасти й культура думки» (Рильський, 1930/1987: 190).

Як неокласик, що тяжів до гармонії, ясності, стриманості, універсальності та ідеалізму, М. Рильський творив з метою вплинути на українську культуру, показати гнучкість рідної мови та довести, що українська мова спроможна не лише на твори та переклади для хатнього вжитку, але й на створення нових форм і підходів, поміж іншим через дослідження та переклад іншомовної поезії і прози. Наприклад, перекладаючи пушкінського «Онегіна», М. Рильський вводить українські відповідники «світ», «світський» замість того, щоб передавати російське «свет», «светский» описово. Перекладач пропонує розширити семантичне значення

вже існуючої в українській мові тієї чи іншої лексичної одиниці. Такий прийом М. Рильський використовує, бо «не згоден миритися з бідністю мови в тому чи іншому відношенні» (Рильський, 1937/1987: 210). З іншого боку, хоча М. Рильський обґрунтовував звертання до О. Пушкіна потребою подолати лексичну бідність української мови, за М. Стріхою, перекладач певним чином відтворював схему колоніальної залежності, яка полягає у визнанні більш розвиненого статусу культури колонізатора (Стріха, 2006: 219). Однак, хоча, за М. Стріхою, М. Рильський робив своєрідний реверанс культурі колонізатора, тим самим перекладач готував підґрунтя і закладав зерно для подальшого розбудовування теорії художнього перекладу із близькоспоріднених мов. За М. Рильським, збагачення лексики рідної мови можливе також через традиційне читання з олівцем у руці українських письменників попередніх поколінь, оскільки можна натрапити на звороти чи слова, які відповідають нашій думці і котрих ми шукали годинами, бо ми не вичерпали словесних багатств, які нам залишили наші попередники (Рильський, 1930: 190). Серед допоміжних способів відтворення нібито безеквівалентної лексики М. Рильський називає розширення значення давно вживаного слова, надаючи йому нового відтінку; вивчення усіх значень слова в його історії, відновлюючи призабуті значення; утворення неологізмів (Рильський, 1930/1987: 191).

Продовжуючи справу, розпочату І. Франком, М. Рильський використовував саме художній переклад як духовну зброю у боротьбі за самозбереження та самоствердження української культури. Натхненний працями французьких класиків, німецьких романтиків та ренесансною піднесеністю періоду міжвоєнного двадцятиліття, М. Рильський як представник літературознавчої теорії перекладу займався художнім перекладом поезії і прози та прагнув якомога «вірніше» передати першотвір, вбачаючи «вірність» у передачі духу оригіналу. Рівноцінний переклад, за М. Рильським, відтворює дух першоджерела, тобто такою самою мірою є цінним щодо втілення духу оригіналу, що й першотвір. Як неокласик-перекладач, зацікавлений античністю, М. Рильський плекає ідею класичної «золотої» середини Цицерона та Горация між перекладом точним по формі та точним за змістом, і повторюючи Цицерона, палко відстоює вірність духу оригіналу.

Серед завдань, які стоять перед перекладачами художніх творів, за М. Рильським, важливо, по-перше, знайти відповідний тон, ключ, реєстр; по-друге, творчу доміанту автора, адже «віддати всі сторони оригіналу буквально точно – неможливо» (Рильський, 1937/1987: 218). За М. Рильським, «всебічна адекватність» неможлива вже тому, що лексика однієї мови рідко покриває всі значення лексики іншої мови, а «принципово кажучи – ніколи». А елементарне завдання перекладача – передати стиль, тон, характер твору, а отже його ідейне забарвлення (Рильський, 1930/1987: 195).

М. Рильський став автором теорії художнього перекладу з близькоспоріднених мов. У своїй статті російською мовою «Слово переводчиков» він коментує власну роботу над перекладами доробку О. Пушкіна (переклад «Євгенія Онегіна» у виконанні українського митця вважається канонічним). За М. Рильським, пушкінська точність і ясність вимагають вдумливості та винахідливості від перекладача. «Вірно», за твердженням українського перекладача, піклуючись про звукописи, і тому майже слово в слово передає він рядки з «Мідного вершника», хоча зауважує, що в разі потреби можна було б і пожертвувати другорядним компонентом (Рильський, 1937/1987: 208). В цьому авторська стратегія М. Рильського збігається з теорією доміант А. Федорова, згідно з якою визначаються доміанти у змісті та формі, а другорядним можна поступитись, якщо необхідно.

М. Рильський спростовує ідею про те, що переклади з близькоспоріднених мов легше робити, ніж з далеких або неспоріднених мов. Перекладознавець закликає уникати буквального перекладу, який він називає «підступницьким» (Рильський, 1937/1987: 209). Серед складнощів художнього перекладу з близькоспоріднених мов М. Рильський вказує на рід іменників, адже іменники часто відіграють величезну роль у створенні художніх образів. Ще одна складність характер римування. За М. Рильським, сучасну манеру римування, яка здається природною, не слід використовувати, перекладаючи автора, якому така манера була чужою (Рильський, 1937/1987: 210).

До п'яти настанов М. Рильського, які слід першочергово брати до уваги під час художнього перекладу, належать: по-перше, врахування роду іменників (про що вже йшлося раніше); по-друге, обережне поводження з міжмовними омонімами, що можуть однаково звучати, але мати не однакове, а часом навіть протилежне значення в близькоспоріднених мовах; по-третє, віднайдення рівноваги між формою та змістом, що можна назвати в сучасній термінології неокласичним балансом між форенізацією та доместикацією перекладу, тобто мистецькою концепцією рівноваги у перекладі, яка робить переклад фактом рідної літератури; по-четверте, врахування різниці культур; по-п'яте, збереження стильових особливостей оригіналу, в тому числі двомовності чи багатомовності (Рильський, 1962/1987: 269-270).

Перекладознавча концептосфера доробку М. Рильського включає базові терміни «вірність», «точність», «адекватність», «еквівалентність» та їх морфологічні форми. Використовуючи розмаїття термінології, М. Рильський вносить власні корективи у вживання термінів та визначення перекладознавчих понять.

У відгуку на книгу А. Федорова «Введение в теорию перевода» М. Рильський пише про «перекладуваність», роблячи висновок про те, що будь який твір можна перекласти хоч і з можливими більшими чи меншими втратами. Отже, для М. Рильського питання про перекладуваність знято. Перекладач зауважує, що визначення А. Федорова, за яким переклад вимагає «повноти та точності», є хибним саме для художнього перекладу, що й не дивно, адже А. Федоров – представник лінгвістичної перекладацької теорії. Вірності духові оригіналу достатньо (Рильський, 1975/1987: 332). Зокрема, в аналізах перекладів української «Енеїди» російською мовою М. Рильський пише про переклад І. Бражніна так: «...Переклад відповідає оригіналові.

Текстуальної точності від поетичного перекладу можуть вимагати ті, хто не розуміє суті справи» (Рильський, 1962/1987: 303).

У статті «Проблеми художнього перекладу» М. Рильський висловлює своє ставлення до вживання терміна «точний», характеризуючи як процес, так і результат перекладу. Перекладач наводить приклад із книги А. В. Федорова «Введение в теорию перевода», в якій зазначено: «Перекласти – це значить висловити повно і точно засобами однієї мови те, що вже висловлене засобами іншої мови у непоривній єдності змісту та форми» (цит. за Рильським, 1962: 280). М. Рильський знову спростовує частину твердження А. Федорова в частині вимоги перекладати «повно і точно». Щодо повноти, то М. Рильський нагадує про необхідність в будь-якому випадку жертвувати "дечим другорядним в ім'я головного". Щодо точності, то М. Рильський застерігає, що за цим терміном приховується "буквальність... або буквализм". Перекладач закликає перекладати не "букву, а дух". Він згадує гоголівські настанови, за якими для наближення до оригіналу треба від нього відходити. Нарешті М. Рильський робить висновок, що він сам надає перевагу терміну "вірність" над терміном "точність" (Рильський, 1962: 281).

Говорячи про принципи перекладу і радянську перекладацьку практику, А. Федоров використовує термін «адекватність», який, за М. Рильським, означає «естетичну рівноцінність». Український перекладач дещо корегує визначення «адекватності» А. Федоровим і пише, що термін «рівноцінність» буде «вірніше» за термін «повноцінність» визначати «адекватність». М. Рильський вважає термін «адекватність» іншомовним терміном і пише, що надає перевагу «дещо застарілому» терміну «вірність», який «вірною» передає «суть справи» (Рильський, 1975: 332). Точність, за М. Рильським, веде до буквальності, яку засуджує і сам А. Федоров. М. Рильський веде мову про різні типи вірності: «стилістичну вірність», «змістову вірність», «ідейну вірність» (Рильський, 1962/1987: 289).

Зокрема, у праці «Проблеми художнього перекладу» М. Рильський наводить приклад про «цілком вірно віддане» місце з «Кобзаря» Т. Шевченка «сучасним радянським перекладачем» (Рильський, 1962/1987: 242), а також про «вірну передачу форми та ідеї шевченківської поеми "Сон"» сучасником М. Рильського Павлом Карабаном (Рильський, 1962/1987: 243). Роблячи висновок про російські переклади Т. Шевченка, М. Рильський найвище цінує «вірну передачу духу» шевченківського у поєднанні з «глибокою увагою до особливостей форми» (Рильський, 1962/1987: 245).

У статті «Переводи і переводчики», яка була надрукована російською мовою, М. Рильський пише про доцільність використання культурної адаптації для перекладу поетичних творів, щоб вони звучали "природньо", не як переклад, а як поетичний твір (Рильський, 1943/1987: 228), що можна назвати в сучасній термінології стратегією доместикації. М. Рильський порівнює три відомі йому українські переклади «Лісового царя» Гете. Найслабший із них, за М. Рильським, – це переклад «найбільшої текстуальної точності» із дотриманням всіх ритмічних особливостей оригіналу (Рильський, 1943/1987: 229). Натомість переклад балади Гете Жуковським, який "далеко не точно відтворює" твір, абсолютно "вірною" передає поетичний зміст оригіналу (Рильський, 1975/1987: 332). Отже, М. Рильський радить, з одного боку, уникати «увної точності» перекладу, але, з іншого, він пише, що не закликає до вільного перекладу. За М. Рильським, переклад має бути «співтворчістю» автора та перекладача.

У праці «Проблеми художнього перекладу» М. Рильський закликає до поширення перекладацької діяльності українськими поетами і визначає основні ознаки «радянського перекладацького стилю». На думку М. Рильського, цими ознаками є такі: «Точність у віддаванні змісту і форми оригіналу, ствердження єдності форми та змісту і разом з тим примату змісту над формою» (Рильський, 1962/1987: 240). Розмірковуючи про проблеми художнього перекладу, М. Рильський далі поглиблює свою думку: «Коли мова йде про переклади...», (а не про переспіви), "ми вимагаємо точності – змістової й формальної – і вірності..." (Рильський, 1962/1987: 241) (Термін «радянський» – це була вимога доби. Звісно, що М. Рильському йшлося не про так званий «радянський» перекладацький стиль, а про українську школу художнього перекладу).

Поміж іншого, М. Рильський часто послуговується термінами «відповідність», «відповідник», «відповідний» і дієсловом «відповідати». Зокрема, у перекладі пушкінського рядка «людская моль и конский топ» М. Рильський вживає такий відповідник «і людська річ, і кінський грюк», адже «грюк», за М. Рильським, «відповідає російському "топ"» (Рильський, 1962/1987: 298). У відгуку про кандидатську дисертацію В. Коптілова М. Рильський відстоює необхідність аналізу не тільки мови перекладу, а і її зіставлення цієї мови з мовою оригіналу на предмет мовної і культурної відповідності. За М. Рильським, «ми не можемо сприймати Самійленкові переклади із Беранже як українські поезії... нас не може не цікавити і більша чи менша відповідність їх французьким первотворам» (Рильський, 1971/1987: 339). Кількісно рідше вживає М. Рильський іншомовні терміни «еквівалентність» та «еквівалент». У більшості випадків зустрічається їх вживання відносно лексичної еквівалентності.

Викладені вище авторська стратегія та терміносистема перекладознавчої концептосфери М. Рильського сприяли становленню української перекладацької школи як невід'ємної складової національного культурного відродження. М. Рильському ми маємо бути передусім вдячні за повернення у 1950-х – 1960-х рр. перекладацької спадщини неокласиків. Саме М. Рильському за складних радянських умов вдавалося підтримувати високий рівень українського перекладознавства та перекладу. І сьогодні незатертий часом, аутентичний, неретагований переклад М. Рильським твору М. Гоголя «Повість про те, як посварився Іван Іванович з Іваном Никифоровичем», перевиданий 2009 року видавництвом «А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА», вважається канонічним перекладом із близькоспорідненої мови (Малкович, 2009: 8).

М. Рильський сприяв розбудові теорії художнього перекладу та українського перекладознавства в цілому, а також напрацював власну авторську перекладацьку стратегію, завдяки якій ми отримали десятки перекладів, які й досі піднімають престиж українського слова. Дослідження термінології перекладознавчої концепції М. Рильського дає можливість повнішого розуміння його теоретичної перекладознавчої спадщини.

Висновки. На основі проведеного дослідження ми дійшли таких висновків:

1. М. Рильський працював в умовах нищівного «соціалістичного реалізму». М. Рильський як перекладач, поет, перекладознавець не міг говорити відверто, називати імена своїх репресованих колег по цеху, відстоювати національні інтереси українського художнього слова. 1947 року М. Рильського звинуватили в націоналізмі, і він змушений був писати свої перекладознавчі праці, критичні матеріали, переклади та твори так званою «езоповою мовою».

2. Як неокласик, що тяжів до гармонії, ясності, стриманості, універсальності та ідеалізму, М. Рильський творив з метою вплинути на українську культуру, показати гнучкість рідної мови та довести, що українська мова спроможна не лише на твори та переклади для хатнього вжитку, але й на створення нових форм і підходів, поміж іншим через дослідження та переклад іншомовної поезії і прози.

3. Натхненний працями французьких класиків, німецьких романтиків та ренесансною піднесеністю періоду міжвоєнного двадцятиліття, М. Рильський як представник літературознавчої теорії перекладу займався художнім перекладом поезії і прози та прагнув якомога «вірніше» передати першотвір, вбачаючи «вірність» у передачі духу оригіналу. Рівноцінний переклад, за М. Рильським, відтворює дух першоджерела, тобто такою самою мірою є цінним щодо втілення духу оригіналу, що й першотвір. Як неокласик-перекладач, зацікавлений античністю, М. Рильський плекає ідею класичної «золотої» середини Цицерона та Горація між перекладом точним по формі та точним за змістом, і, повторюючи Цицерона, палко відстоює вірність духу оригіналу.

4. М. Рильський пише про «перекладуваність», роблячи висновок про те, що будь який твір можна перекласти хоч і з можливими більшими чи меншими втратами. М. Рильський робить висновок, що він сам надає перевагу терміну "вірність" над терміном "точність". За М. Рильським, термін «адекватність» означає «естетичну рівноцінність». Точність, за М. Рильським, веде до буквральності. М. Рильський пише про різні типи вірності: «стилістичну вірність», «змістову вірність», «ідейну вірність». М. Рильський радить, з одного боку, уникати «уявної точності» перекладу, але, з іншого, він пише, що не закликає до вільного перекладу. За М. Рильським, переклад має бути «співтворчістю» автора та перекладача. М. Рильський часто послуговується термінами «відповідність», «відповідник», «відповідний» і дієсловом «відповідати». Кількісно рідше вживає М. Рильський іншомовні терміни «еквівалентність» та «еквівалент». У більшості випадків зустрічається їх вживання відносно лексичної еквівалентності.

5. В сучасному українському перекладознавчому дискурсі нерідко зустрічається невизначеність, циркулярність та синонімія серед центральних термінів. З одного боку, наявність декількох лексичних відповідників до одного поняття є помітним недоліком терміносистем, але з іншого, синонімія є природним виявом розвитку лексики і властива періодам активного нормування термінології, який і спостерігається у наш час в українському перекладознавстві. В умовах термінологічної синонімії буде науково неправильним обмеження підходів, термінів і понять. Одним з рішень може бути оптимізація існуючого розмаїття перекладознавчих термінів та їх систематизація їх в міжкультурний, багатомовний лексикон через наукову дискусію та консультації представників різних мов та культур.

Список використаних джерел:

1. Гоголь, Микола. Українські повісті. Найкращі переклади. За ред. Малковича, Івана. – К.: А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА, 2009. – 605 с.
2. Коломієць, Лада. Український художній переклад та перекладачі 1920–30-х рр. – Вінниця: Нова Книга, 2015. – 360 с.
3. Рильський, Максим. Отзвєв о книге А. В. Федорова «Введение в теорию перевода». [1975]. У виданні: Рильський, Максим. Зібрання творів у 20 т. Т. 16. К.: Наукова думка, 1987. – 598 с.
4. Рильський, Максим. Переводы и переводчики. [1943]. У виданні: Рильський, Максим. Зібрання творів у 20 т. Т. 16. К.: Наукова думка, 1987. – 598 с.
5. Рильський, Максим. Пушкин українською мовою. [1937]. У виданні: Рильський, Максим. Зібрання творів у 20 т. Т. 16. К.: Наукова думка, 1987. – 598 с.
6. Рильський, Максим. Про кандидатську дисертацію В. В. Коптілова «Нарис історії українського поетичного перекладу (дожовтневий період)». [1971]. У виданні: Рильський, Максим. Зібрання творів у 20 т. Т. 16. К.: Наукова думка, 1987. – 598 с.
7. Рильський, Максим. Проблеми художнього перекладу. [1962]. Рильський, Максим. Зібрання творів у 20 т. Т. 16. К.: Наукова думка, 1987. – 598 с.
8. Рильський, Максим. Слово переводчиков. [1937]. У виданні: Рильський, Максим. Зібрання творів у 20 т. Т. 16. К.: Наукова думка, 1987. – 598 с.
9. Рильський, Максим. Чехов по-українському. [1930]. У виданні: Рильський, Максим. Зібрання творів у 20 т. Т. 16. К.: Наукова думка, 1987. – 598 с.
10. Стріха, Максим. Український художній переклад: між літературою і націєтворенням. – К.: Факт – Наш час, 2006. – 344 с.

References:

1. Malkovych, Ivan. (Ed.) (2009). Hohol, Mykola. Ukrainski povisti. [Ukrainian novelets]. Naikrashchi pereklady. [Best translations] – K.: A-BA-BA-HA-LA-MA-HA. – 605 p. [in Ukrainian].
2. Kolomiets, Lada. (2015). Ukrainskyi khudozhnii pereklad ta perekladachi 1920 – 30-kh rr. [Ukrainian literary translation and translators of the 1920s – 1930s]. – Vinnytsia: Nova Knyha. – 360 p. [in Ukrainian].
3. Rylskiy, Maksym. (1975). Otzyv o knyhe A. V. Fedorova «Vvedeniye v teoriyu perevoda». [Reference for A. V. Fedorov's book named Introduction into the theory of translation]. U vydanni [Published in]: Rylskiy, Maksym. (1987). Zibrannia tvoriv u 20 t. [Collected edition in 20 volumes] T. 16. [Vol. 16] K.: Naukova dumka. – 598 p. [in Russian].
4. Rylskiy, Maksym. (1943). Perevody i perevodchiki. [Translations and translators]. U vydanni [Published in]: Rylskiy, Maksym. (1987). Zibrannia tvoriv u 20 t. [Collected edition in 20 volumes] T. 16. [Vol. 16] K.: Naukova dumka. – 598 p. [in Russian].
5. Rylskiy, Maksym. (1937). Pushkin ukrainskoiu movoiu. [Pushkin in Ukrainian]. U vydanni [Published in]: Rylskiy, Maksym. (1987). Zibrannia tvoriv u 20 t. [Collected edition in 20 volumes] T. 16. [Vol. 16] K.: Naukova dumka. – 598 p. [in Ukrainian].
6. Rylskiy, Maksym. (1971). Pro kandydatsku dysertatsiiu V. V. Koptilova «Narys istorii ukrainskoho poetychnoho perekladu (dozhovtnevyi period)». [About V. V. Koptilov's PhD thesis named A history outline of Ukrainian poetic translation (pre-revolution period)]. U vydanni [Published in]: Rylskiy, Maksym. (1987). Zibrannia tvoriv u 20 t. [Collected edition in 20 volumes] T. 16. [Vol. 16] K.: Naukova dumka. – 598 p. [in Ukrainian].
7. Rylskiy, Maksym. (1962). Problemy khudozhnoho perekladu. [Problems of literary translation]. U vydanni [Published in]: Rylskiy, Maksym. (1987). Zibrannia tvoriv u 20 t. [Collected edition in 20 volumes] T. 16. [Vol. 16] K.: Naukova dumka. – 598 p. [in Ukrainian].
8. Rylskiy, Maksym. (1937). Slovo perevodchykov. [Word of translators]. U vydanni [Published in]: Rylskiy, Maksym. (1987). Zibrannia tvoriv u 20 t. [Collected edition in 20 volumes] T. 16. [Vol. 16] K.: Naukova dumka. – 598 p. [in Russian].
9. Rylskiy, Maksym. (1930). Chekhov po-ukrainskomu. [Chekhov in Ukrainian]. U vydanni [Published in]: Rylskiy, Maksym. (1987). Zibrannia tvoriv u 20 t. [Collected edition in 20 volumes] T. 16. [Vol. 16] K.: Naukova dumka. – 598 p. [in Ukrainian].
10. Strikha, Maksym. (2006). Ukrainskyi khudozhnii pereklad: mizh literaturoiu i natsiietvorenniam. [Ukrainian literary translation: between literature and nation formation]. – K.: Fakt – Nash chas. – 344 p. [in Ukrainian].